

Läkemedelshantering

Riktlinje inom hälso- och sjukvård, Socialnämnden Gnesta kommun

Beslutsinstans	Socialnämnden
Beslutad	2021-10-27
Senast reviderad	Välj datum
Giltig till	Tills vidare
Dokumentansvarig	Medicinskt ansvarig sjuksköterska
Diarienummer	SN.2021.62

Innehållsförteckning

Läkemedelshantering	3
Författningar	3
Allmänt.....	3
Läkemedelshantering i Sörmland	4

Läkemedelshantering

Författningar

Hälso- och sjukvårdslag (2017:30)

Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd om ordination och hantering av läkemedel i hälso- och sjukvården (HSLF-FS 2017:37)

Socialstyrelsens föreskrifter om behörighet för sjuksköterskor att förskriva och ordinera läkemedel (HSLF-FS 2018:43)

Socialstyrelsens föreskrifter om bedömningen av om en hälso- och sjukvårdsåtgärd kan utföras som egenvård (HSLF-FS 2017:22)

Se även

Läkemedelskommittén <https://samverkan.regionsormland.se/forvardgivare/lakemedel/>

Läkemedelsverket <https://lakemedelsverket.se>

Samverkansavtal om läkarmedverkan i kommunernas hälso- och sjukvård, 2018-01-01 – 2023-12-31

Bedömning av egenvård och hälso- och sjukvårdsuppgifter. Överenskommelse mellan landstinget (region Sörmland) och kommunerna i Sörmland

Allmänt

Grunden för läkemedelshantering inom kommunal hälso- och sjukvård är att den skall vara individuellt anpassad och säker utifrån den enskildes sjukdom och personliga förutsättningar. Det är läkarens ansvar att ta ställning till om patienten klarar att hantera sina läkemedel självständigt.

Ansvar för den enskildes läkemedelshantering kan övertas helt eller delvis av sjuksköterska inom kommunal hälso- och sjukvård. Iordningställande, administrering och överlämnande av läkemedel kan delegeras till icke legitimerad personal under förutsättning att god och säker läkemedelshantering upprätthålls.

Felaktig läkemedelshantering/användning är enligt Socialstyrelsen en av de vanligaste anledningarna till att patienter skadas i vården. Det handlar framför allt om läkemedelsbiverkningar och läkemedelsinteraktioner.

Läkemedelshantering i Sörmland

Styrande dokument för ordination och hantering av läkemedel i Sörmland är av Läkemedelskommittén framtagen länsövergripande riktlinje för läkemedelshantering. Riktlinjen nås via regionens samverkanswebb <https://samverkan.regionsormland.se/for-vardgivare/lakemedel/>.

Lokal läkemedelsinstruktion

Varje enhet där läkemedel förvaras och hanteras utifrån ett hälso- och sjukvårdsuppdrag ska beskrivas i en lokal läkemedelsinstruktion. Instruktionen ska revideras årligen eller vid förändring som påverkar ansvarsfördelning och läkemedelshantering. Instruktionen ska, innan den publiceras i processen, godkännas av MAS.

Akut- och buffertförråd

Akut- och buffertförråd av läkemedel finns på hälso- och sjukvårdsenheten på Åsbacka. Sortimentet i akut- och buffertläkemedelsförråden ska innehåller de läkemedel som en patient kan behöva i akuta situationer, inklusive i samband med palliativ vård.

Alla läkemedel i sortimentet ska finnas i förrådet.

För alla läkemedel i akut- och buffertförråd gäller läkarordination. Läkemedel kan också ordinerats enligt ett generellt direktiv. Se nedan.

Generella direktiv

Lista med Generella direktiv om läkemedelsbehandling är skriftlig och innehåller uppgifter om läkemedelsnamn eller aktiv substans, läkemedelsform, styrka, dosering, maxdos, administrationssätt, indikationer och kontraindikationer samt antal tillfällen läkemedlet får ges utan att en läkare kontaktas. Generella listan är framtagen av Läkemedelskommittén i Sörmland. <https://samverkan.regionsormland.se/for-vardgivare/lakemedel/lakemedelshantering/>

Innan ett läkemedel med stöd av ett generellt direktiv om läkemedelsbehandling iordningställs och administreras eller överlämnas till en patient ska en sjuksköterska göra en bedömning av patientens behov av läkemedlet och kontrollera läkemedlets indikation och kontraindikationer. Bedömningen ska dokumenteras i journal.

Förråd på särskilda boenden och på korttidsboende

På samtliga äldreboenden och korttidsboendet finns det läkemedelsförråd där patienternas läkemedel förvaras.

Kassationsräkning

Var tredje månad, d v s januari-mars, april-juni osv, ska kassation från akut- och buffertläkemedels - förråden redovisas via MAS (på digital mall alternativt ifylld pappersblankett) till Läke-medelsförsörjningen (Läke-medelskommittén, Region Sörmland).

Läkemedelssvinn av kontrolläkemedel

Vid svinn av kontrolläkemedel/narkotiska preparat från akut- och buffertläkemedelsförråd och från privata lägenhetsförråd ska enhetschefer för boende och för sjuksköterskegruppen informeras.

Om svinnet är från akut- och buffertläkemedelsförrådet ska enhetschef för sjuksköterskegruppen utreda händelsen eventuellt i samverkan med boendets enhetschef samt informera MAS.

Om svinnet är från läkemedelsskåp i privat lägenhet ska enhetschef informera den enskilde, polisanmäla samt informera MAS.

Läkemedelsgenomgång

En vårdgivare ska erbjuda de patienter som är 75 år och äldre och som är ordinerade minst fem läkemedel en enkel läkemedelsgenomgång. För kommunens del innebär det vid påbörjad hemsjukvård och vid inflyttning i kommunens vård- och omsorgsboenden för äldre. Därefter är målet att erbjuda patienten minst en årlig individanpassad läkemedelsgenomgång under pågående kommunal hälso-och sjukvård.

Utöver ovan nämnda patientgrupp ska sjuksköterskan vid särskilda boendeformer, i hemsjukvård i ordinärt boende och vid korttidsenhet initiera att en läkemedelsgenomgång utförs om behov uppstår tex om det finns en misstanke om att en patient har läkemedelsrelaterade problem.

Ansvar för själva läkemedelsgenomgången åligger medicinskt ansvarig läkare. Samverkan ska ske med sjuksköterskan vid särskilt boende, korttidsenhet och hemsjukvård i ordinärt boende.

Influensavaccinering

Alla patienter ska årligen erbjudas influensavaccination. Detta sker i samverkan med medicinskt ansvarig läkare och/eller förskrivare. From hösten 2019 ska vaccinationer utförda av kommunens sjuksköterskor/distriktssköterskor ordinerar samt dokumenteras i Svevac och i patientjournal.

Svevac är en nationell e-tjänst för sjuksköterskor och läkare som ordinerar och/eller administrerar/ger vaccinationer.

Vid vaccination ska dokumentet Generellt direktiv för läkemedelsbehandling vid anafylaxi i samband med vaccination <https://samverkan.regionsormland.se/for->

vardgivare/läkemedel/läkemedelshantering/ samt rekommenderade läkemedel medtas och följas.

Kvalitetsgranskning

Extern kvalitetsgranskning av läkemedelshantering bör genomföras minst en gång årligen. Förvaltningen fullföljer kravet på kvalitetsgranskningen genom ett länsövergripande avtal. Vid kvalitetsgranskning ska minst enhetens chef och sjuksköterska närvara. Protokoll med åtgärdsförslag, ansvarig och tidplan ska skrivas vid varje granskningstillfälle. Kommunerna har i gemensam upphandling slutit avtal med Svensk Dos AB om årlig kvalitetsgranskning av läkemedelshantering.